

prima instanță, Judecătoria Cahul, sediul Cantemir (T. Berdilă)
instanța de apel, Curtea de Apel Cahul (V. Movilă, N. Veleva, E. Dvurecenshii)

DECIZIE

17 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursul declarat de către Vadim Croitoru, reprezentat de avocatul
Gheorghe Josu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Biroul Vamal Cahul
(succedat în drepturi de Biroul Vamal Sud) împotriva lui Vadim Croitoru cu privire
la încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Cahul, prin care s-a admis
apelul declarat de Biroul Vamal Sud, s-a casat integral, hotărârea din data de
28 septembrie 2017 a Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir și s-a pronunțat o nouă
hotărâre, prin care s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Biroul Vamal
Sud împotriva lui Vadim Croitoru cu privire la încasarea prejudiciului material și a
cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La data de 16 august 2016, Biroul Vamal Cahul a depus cerere de chemare în
judecată împotriva lui Vadim Croitoru cu privire la încasarea prejudiciului material
și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul, Biroul Vamal Cahul a indicat că, la data de
18 decembrie 2015, Vadim Croitoru, în timp ce își exercita atribuțiile de serviciu, în
cadrul echipelor mobile Sud, conform ordinului de misiune a echipei mobile nr.07,
pe itinerariul Basarabeasca - Ceadâr-Lunga, cu autoturismul de serviciu, de model
Dacia Duster cu nr./î XXXX, în jurul orelor 16.15, în apropierea satului Chiriet -
Lunga, deplăsîndu-se cu viteză sporită, după mijlocul de transport de model Volvo
S40, care nu a stopat la somația echipajului mobil, din cauza carosabilului deteriorat
și a vitezei depășite, intrând în cotitură, mijlocul de transport de model Dacia Duster
nr./î XXXX, la volanul căruia se afla Vadim Croitoru, a derapat de pe traseu.

Reclamantul, Biroul Vamal Cahul a menționat că, Vadim Croitoru a fost recunoscut vinovat în săvârșirea accidentului rutier menționat supra și conform procesului verbal cu privire la contravenție din 20 decembrie 2015 a fost sancționat pentru depășirea vitezei, în baza art. 242 alin.(2) Cod contravențional și i-a fost aplicată sancțiunea, sub formă de amendă, în mărime de 1 000 lei și 6 puncte de penalizare.

Reclamantul a invocat că, prin comiterea accidentului, a fost deteriorat mijlocul de transport de model Dacia Duster nr/î XXXX, fiindu-i astfel cauzat Biroului Vamal Cahul un prejudiciu material, în mărime de 75 143, 00 lei.

La fel, reclamantul a indicat că, mijlocul de transport de model Dacia Duster nr/î XXXX, a fost repartizat la data de 18 decembrie 2015, în baza ordinului de misiune nr. 07 din 18 decembrie 2015, pentru exercitarea atribuțiilor de serviciu echipajului mobil al SEM Sud, iar la volanul automobilului menționat se afla Vadim Croitoru.

Reclamantul, Biroul Vamal Cahul a invocat că, conform contractului de răspundere materială deplină nr.03 din 17 martie 2014, încheiat între Vadim Croitoru și Biroul Vamal Cahul, salariatul își asumă răspunderea materială individuală deplină pentru asigurarea integrității valorilor transmise lui de către angajator și se obligă să aibă o atitudine gospodărească față de valorile transmise, să ia măsuri de prevenire a prejudiciului și să informeze la timp angajatorul despre toate circumstanțele care amenință integritatea valorilor ce i-au fost transmise.

Totodată, reclamantul a menționat că, punctele 104-105 ale ordinului Serviciului Vamal nr. 435-0 din 08 octombrie 2014 cu privire la aprobarea Regulamentului privind planificarea, organizarea și desfășurarea activității echipelor mobile prevăd încetarea urmăririi, în caz de pericol iminent. Respectiv, reclamantul a indicat că, Vadim Croitoru a manifestat o atitudine neglijentă față de viața și sănătatea personală, a altor membri a echipei și a bunurilor Serviciului Vamal.

Reclamantul, Biroul Vamal Cahul a invocat că, lui Vadim Croitoru i-a fost aplicată sancțiune disciplinară, mustrare în temeiul art.26 lit. c) Legea serviciului în organele vamale nr.1150 din 20.07.2000, fiind constatată vinovăția acestuia în producerea accidentului, sus menționat.

De asemenea, reclamantul a menționat că, în scopul soluționării pe cale amiabilă a litigiului dedus judecății, a expediat în adresa lui Vadim Croitoru o cerere prealabilă, care nu a fost soluționată de pîrît.

Prin urmare, reclamantul, Biroul Vamal Cahul și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 333, 337 și 338 alin. (1) lit. a) Codul muncii și a solicitat încasarea din contul lui Vadim Croitoru a sumei de 75 143 lei, cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 1 880 lei, cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea expertizei merceologice și a cheltuielilor de judecată.

Ulterior, Biroul Vamal Cahul a depus cerere de majorare a pretențiilor, prin care a solicitat, suplimentar celor indicate în cererea inițială, încasarea din contul lui Vadim Croitoru în beneficiul Biroului Vamal Cahul, a sumei de 960 lei, cu titlu de cheltuieli pentru traducere.

Suplimentar, celor invocate în cererea de chemare în judecată, reclamantul, Biroul Vamal Cahul a menționat că, în temeiul încheierii din 01 septembrie 2016 a Judecătoriei Cantemir, prin care i s-a comunicat despre necesitatea prezentării traducerilor copiilor de pe înscrisurile anexate la cererea de chemare în judecată, în

limba de stat, reclamantul a achitat biroului de traduceri, suma de 960 lei, conform facturii cu nr. 16-10504 din 12 septembrie 2016.

Respectiv, Biroul Vamal Cahul și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 333, 337 și 338 alin. (1) lit. a) Codul muncii și art. 1398 și 1410 Cod civil.

Prin hotărârea din 28 septembrie 2017 a Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir s-a repins, ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de Biroul Vamal Cahul împotriva lui Vadim Croitoru cu privire la încasarea prejudiciului material cauzat angajatorului.

Iar, prin decizia din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Cahul s-a admis apelul declarat de către Biroul Vamal Sud. S-a casat integral, hotărârea din data de 28 septembrie 2017 a Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir, cu emiterea unei noi hotărâri, după cum urmează: S-a admis acțiunea depusă de Biroul Vamal Sud. S-a încasat din contul lui Vadim Croitoru în beneficiul Biroului Vamal Sud suma în mărime de 75 143 lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 2 419 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată. S-a încasat din contul lui Vadim Croitoru în beneficiul statului suma de 3 495 lei, cu titlu de taxă de stat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni, de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Cahul, a fost expediată participanților la proces, la 25 aprilie 2018, conform informației anexate la materialele cauzei (f.d.196) și a fost recepționată de avocatul Gheorghe Josu, la 14 mai 2018, conform trimiterii poștale DS3909112938AS (f.d.201).

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că, recursul a fost declarat de Vadim Croitoru, reprezentat de avocatul Gheorghe Josu, la 21 iunie 2018, prin intermediul oficiului poștal, cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Prin cererea de recurs, recurentul, Vadim Croitoru, reprezentat de avocatul Gheorghe Josu a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Cahul și menținerea hotărârii din 28 septembrie 2017 a Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir.

În motivarea cererii de recurs, recurentul, Vadim Croitoru a indicat că, Biroul Vamal Cahul, în motivarea cererii de apel nu face trimitere doar la contractul cu privire la răspundere materială a angajatului, ci și la prevederile art. 333, 337-339, 343 Codul muncii, și anume asupra faptului că, prima instanță eronat nu a aplicat art. 339 Codul muncii. De fapt, organul vamal, prin cererea suplimentară de concretizare a acțiunii, a solicitat instanței de judecată examinarea cauzei civile conform normelor de drept civil, stabilite la art. 1398 alin. (1)-(2), art. 1410, art. 1424 Cod civil, dar nu a prevederilor Codului muncii.

Recurentul, Vadim Croitoru a menționat că, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia aplicată, și anume art.334, 336, 337, 341 ale Codului muncii, dar a aplicat legea care nu trebuia aplicată, și anume art.338 alin (1) lit. c) și art.342 ale Codului muncii, interpretând eronat prevederile art.339 Codul muncii.

Recurentul a invocat că, relațiile dintre Vadim Croitoru și Biroul Vamal Sud sunt relații de muncă, care sunt reglementate de Codul muncii și conform prevederilor

art.334 Codul muncii, acesta a acționat în limita riscului normal de producție, iar în caz, că intimatul a considerat că nu este un risc normal de producție, răspunderea materială a recurentului poate fi doar în limita unui salariu mediu.

Mai mult, recurentul a indicat că, din ancheta de serviciu reiese că, acțiunile colaboratorilor Serviciului echipe mobile Sud ,inclusiv a lui Vadim Croitoru au fost apreciate, ca neintenționate.

Recurentul, Vadim Croitoru, a menționat că, instanța de apel nu a dat apreciere faptului că, acesta a fost sancționat pentru depășirea limitei de viteză în baza art. 242 alin. (2) Cod contravențional, care este o contravenție din imprudență.

La fel, recurentul a invocat că, instanța de apel a interpretat eronat art. 338 Codul muncii, ori nici una din condițiile menționate în această prevedere legală nu este aplicabilă litigiului dedus judecării.

Cu referire la aplicarea de către instanța de apel a prevederilor art. 338 alin. (1) lit. c) Codul muncii, recurentul a indicat că, urmau să fie întrunite 2 condiții. Dar, în litigiul dedus judecării nu se întrunesc aceste condiții, și anume, prejudiciu nu a fost cauzat în urma acțiunilor culpabile, dar din imprudență, iar acțiunile culpabile a lui Vadim Croitoru nu au fost stabilite prin hotărâre judecătorească, deoarece așa hotărâre nu există.

Recurentul, Vadim Croitoru a mai menționat că, funcția pe care o deține nu este inclusă în Nomenclatorul funcțiilor deținute și lucrărilor executate de către salariații cu care angajatorul poate încheia contracte scrise cu privire la răspunderea materială individuală deplină pentru neasigurarea integrității valorilor transmise, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 449 din 29 aprilie 2004.

Respectiv, recurentul a invocat că, instanța de apel a făcut concluzii contradictorii cu referire la contractul de răspundere materială deplină, și anume a indicat că, deși între Biroul Vamal Cahul și Vadim Croitoru, nu poate exista un contract de răspundere materială, cum este contractul nr. 3 din 17 martie 2014, acest fapt nu constituie temei de a fi respinsă ca neîntemeiată, acțiunea depusă.

La fel, recurentul, Vadim Croitoru a indicat că, Biroul Vamal Sud nu a stabilit prejudiciul cauzat în baza art. 341 Codul muncii. Or, conform datelor contabile a Biroului Vama Sud, prezentate instanței de judecată, uzura mijlocului de transport de model Dacia Duster, n/î XXXX, este de 113 778,63 lei, din prețul automobilului de 265 483,50 lei, ceia ce constituie 42,85%, dar conform concluziei expertului, uzura este indicată în mărime de 16,1%, ceia ce denotă un calcul greșit al prejudiciului.

Recurentul a invocat că, raportul de expertiză nr.070616AR, întocmit la data de 06 iunie 2016, nu poate servi ca mijloc de probă, deoarece a fost întocmit în lipsa lui, fără înștiințarea acestuia.

Recurentul, Vadim Croitoru a indicat că, instanța de apel eronat a constatat că, ancheta de serviciu, privind stabilirea faptului încălcării disciplinei muncii, prevăzută la art.208 al Codului muncii este aceeași anchetă de serviciu prevăzută la art.342 al Codului muncii, care nu a fost efectuată, fiind obligatorie.

La fel, recurentul a menționat că, instanța de apel incorect a încasat cheltuielile de judecată, deoarece reieșind din prevederile art.348 al Codului muncii, litigiul dedus judecării este un litigiu individual de muncă privind executarea contractului individual de muncă și conform prevederilor art.353 al Codului muncii, salariatul este scutit de plata taxei de stat.

La data de 19 iulie 2018, în adresa intimatului, Biroului Vamal Sud a fost expediată copia recursului declarat de către Vadim Croitoru, reprezentat de avocatul Gheorghe Josu, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Iar, la 21 august 2018, prin intermediul oficiului poștal, intimatul, Biroul Vamal Sud a depus referință, prin care a solicitat respingerea cererii de recurs depusă de Vadim Croitoru, reprezentat de avocatul Gheorghe Josu, ca fiind inadmisibilă și neîntemeiată.

Prin încheierea din 10 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Vadim Croitoru, reprezentat de avocatul Gheorghe Josu, împotriva deciziei din data de 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Cahul, a fost considerat admisibil.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Vadim Croitoru, reprezentat de avocatul Gheorghe Josu, urmează a fi admis, se casează decizia din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Cahul și se menține hotărârea din 28 septembrie 2017 a Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Biroul Vamal Cahul (succedat în drepturi de Biroul Vamal Sud) împotriva lui Vadim Croitoru cu privire la încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată, din următoarele motivele.

În conformitate art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele cauzei, Colegiul reține că, prin ordinul Serviciului Vamal nr. 305-r din 17 martie 2014, Vadim Croitoru a fost angajat în serviciu temporar, în calitate de inspector al Postului vamal Cahul-Oancea (auto), Biroul Vamal Cahul, în bază de concurs, cu termen de încercare – 6 luni (f.d.20), iar prin ordinul Serviciului Vamal nr. 1262 din 17 iulie 2015, Vadim Croitoru a fost deplasat pentru exercitarea atribuțiilor de serviciu, în cadrul Serviciului echipe mobile Sud, pe o perioadă de 60 de zile, începând cu 20 iulie 2015 (f.d.21).

Instanța de recurs menționează că, conform ordinului Serviciului Vamal nr. 2131-p/o din 24 noiembrie 2015, Vadim Croitoru a fost detașat în interes de serviciu, pentru a exercita atribuțiile de serviciu, în cadrul Serviciului echipe mobile Sud, Direcția servicii operative (f.d.22).

Respectiv, conform ordinului Serviciului Vamal, nr. 436- O din data de 05 noiembrie 2015, întru exercitarea atribuțiilor operative de serviciu și exploatarea optimă a mijloacelor de transport, lui Vadim Croitoru i-a fost repartizat mijlocul de transport de model Dacia Duster, cu număr de înmatriculare C RC 368 (f.d.29-30).

Instanța de recurs relevă că, conform procesului verbal cu privire la contravenție din 20 decembrie 2015, Vadim Croitoru a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 242 alin.(2) Cod contravențional, fiindu-i aplicată sancțiunea, sub formă de amendă, în mărime de 1 000 lei și 6 puncte de penalizare

(f.d.122), pe faptul că, la data de 18 decembrie 2015, aflându-se la volanul mijlocului de transport de model Dacia Duster cu n/î XXXX, fiind antrenat în urmărirea unui mijloc de transport de model Volvo S40, care a ignorat somația echipajului mobil al Serviciului Vamal de a stopa, a depășit limita de viteză, neisprăvindu-se cu conducerea mijlocului de transport, a comis un accident rutier, în urma căruia a fost deteriorat mijlocul de transport de model Dacia Duster cu n/î XXXX.

La data de 16 august 2016, Biroul Vamal Cahul a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vadim Croitoru cu privire la încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 28 septembrie 2017 a Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir s-a repins, ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de Biroul Vamal Cahul împotriva lui Vadim Croitoru cu privire la încasarea prejudiciului material cauzat angajatorului.

Iar, prin decizia din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Cahul s-a admis apelul declarat de către Biroul Vamal Sud. S-a casat integral, hotărârea din data de 28 septembrie 2017 a Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir, cu emiterea unei noi hotărâri, după cum urmează: S-a admis acțiunea depusă de Biroul Vamal Sud. S-a încasat din contul lui Vadim Croitoru în beneficiul Biroului Vamal Sud suma în mărime de 75 143 lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 2 419 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată. S-a încasat din contul lui Vadim Croitoru în beneficiul statului suma de 3 495 lei, cu titlu de taxă de stat.

Instanța de recurs relevă că, Biroul Vamal Cahul și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 333, 337 și 338 alin. (1) lit. a) Codul muncii și art. 1398 și 1410 Cod civil.

În astfel de circumstanțe, Colegiul indică că, prima instanță corect a stabilit că, între Biroul Vamal Cahul (succedat în drepturi de Biroul Vamal Sud) și Vadim Croitoru există un litigiu ce decurge din raporturile individuale de muncă, ce necesită a fi soluționat cu respectarea legislației muncii.

Conform art. 354 lit. d) Codul muncii, se consideră litigiile individuale de muncă divergențele dintre salariat și angajator privind plata despăgubirilor în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de către una din părțile contractului individual de muncă.

Colegiul menționează că, litigiile privind repararea prejudiciului material și/sau moral, cauzat uneia dintre părți în cadrul executării contractului individual de muncă, se vor soluționa conform Titlului XI și Titlului XII (capitolele I-II) din Codul muncii, ținându-se cont de specificul răspunderii materiale a părților într-un contract individual de muncă, prin prisma răspunderi patrimoniale civile.

Răspunderea materială pentru prejudiciul cauzat uneia dintre părți în timpul executării contractului individual de muncă, potrivit legislației muncii, are natura juridică a unei varietăți a răspunderii civile contractuale cu particularitățile determinate de specificul raporturilor juridice de muncă.

Respectiv, Colegiul relevă că, prima instanță corect nu a aplicat la soluționarea litigiului dedus judecății, art. 1398 și 1410 Cod civil, invocate de reclamant în acțiune, or aceste prevederi legale reglementează răspunderea delictuală civilă, dar nu răspunderea în raporturile de muncă.

Astfel, faptul că, în momentul comiterii accidentului din 18 decembrie 2015, între Biroul Vamal Cahul (succedat în drepturi de Biroul Vamal Sud) și Vadim Croitoru, exista raport individual de muncă, se confirmă prin ordinul Serviciului Vamal nr. 305-r din 17 martie 2014, ordinul Serviciului Vamal nr. 1262 din data de 17 iulie 2015, ordinul Serviciului Vamal nr. 2131-p/o din 24 noiembrie 2015.

Mai mult, Vadim Croitoru nu a negat faptul că, fiind angajat al Biroul Vamal Cahul (succedat de Biroul Vamal Sud), în calitate de inspector al Postului vamal Cahul-Oancea (auto) și apoi la 05 noiembrie 2015, fiind detașat în interes de serviciu, pentru a exercita atribuțiile de serviciu în cadrul Serviciului echipei mobile Sud, Direcția servicii operative, la data de 18 decembrie 2015, se afla în exercitarea atribuțiilor de serviciu, cu mijlocul de transport de model Dacia Duster cu număr de înmatriculare C RC 368, responsabil de exploatarea căruia era el.

Iar, în conformitate cu art. 123 alin. (6) Cod de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Conform art. 327 alin. (1) Codul muncii, partea contractului individual de muncă (angajatorul sau salariatul) care a cauzat, în legătură cu exercitarea obligațiilor sale de muncă, un prejudiciu material și/sau moral celeilalte părți repară acest prejudiciu conform prevederilor prezentului cod și altor acte normative.

Instanța de recurs reiterează că, Biroul Vamal Cahul (succedat de Biroul Vamal Sud), și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 338 alin. (1) lit. a) Codul muncii, atât la momentul depunerii acțiunii (f.d.3-5) cât și în cererea de apel depusă împotriva hotărârii din 28 septembrie 2017 a Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir (f.d.159-161).

Astfel, Colegiul relevă că, prima instanță corect a conchis că, litigiul dedus judecătii urmează a fi judecat în baza art. 338 alin. (1) lit. a) Codul muncii, în temeiul căruia Biroul Vamal Cahul (succedat de Biroul Vamal Sud), și-a întemeiat acțiunea.

Or, în conformitate cu art. 60 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească nu este în drept să modifice din oficiu temeiul sau obiectul acțiunii.

Iar, în conformitate cu art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Totodată, Colegiul relevă că, instanța de apel eronat a modificat din oficiu, temeiul acțiunii înaintate de către Biroul Vamal Cahul (succedat de Biroul Vamal Sud), indicând că, Vadim Croitoru nu poartă răspundere în baza art. 338 alin. (1), lit. a) Codul muncii, dar acesta urmează să răspundă în baza prevederilor art. 338 alin. (1) lit. c) al Codului muncii, în circumstanțele în care, instanța judecătorească nu este în drept să modifice din oficiu temeiul acțiunii.

Mai mult, în conformitate cu art.373 alin. (1,3) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

Respectiv, Colegiul menționează că, Biroul Vamal Cahul (succedat de Biroul Vamal Sud), și-a întemeiat acțiunea atât la momentul depunerii acțiunii, prin cererea de chemare în judecată și prin cererea de concretizare a acțiunii, cât și prin cererea de apel, în baza prevederilor art. 338 alin. (1) lit. a) Codul muncii și art. 1398, 1410, 1424 Cod civil, iar instanța de apel nu a fost în drept din oficiu, să modifice temeiul acțiunii.

Or, o trăsătură esențială a apelului este efectul devolutiv, care constă în faptul că, apelul provoacă o nouă judecată în fond, ce vizează atât problemele de fapt, cât și cele de drept, dar în limitele stabilite expres sau implicit prin cererea de apel.

Mai mult, obiectul apelului reprezintă pretenția dedusă judecătii, iar legea nu permite modificarea pretențiilor formulate în fața primei instanțe, în cazul depunerii apelului. Respectiv, este inadmisibilă schimbarea cauzei în apel, adică a temeiului juridic al acțiunii.

Astfel, instanța de recurs indică că, prezentul litigiu urma a fi judecat prin prisma art. 338 alin. (1) lit. a) Codul muncii și art. 1398, 1410, 1424 Cod civil, în baza temeiurilor invocate de către reclamantul Biroul Vamal Cahul (succedat de Biroul Vamal Sud), în cererea de chemare în judecată și cererea de concretizare a acțiunii.

Conform art. 338 alin. (1) lit. a) Codul muncii salariatul poartă răspundere materială în mărimea deplină a prejudiciului material cauzat din vina lui angajatorului doar în cazurile când între salariat și angajator a fost încheiat un contract de răspundere materială deplină pentru neasigurarea integrității bunurilor și altor valori care i-au fost transmise pentru păstrare sau în alte scopuri (art.339).

Iar, conform art. 339 alin. (1) Codul muncii, contractul scris cu privire la răspunderea materială deplină poate fi încheiat de angajator cu salariatul care a atins vârsta de 18 ani și care deține o funcție sau execută lucrări legate nemijlocit de păstrarea, prelucrarea, vânzarea (livrarea), transportarea sau folosirea în procesul muncii a valorilor ce i-au fost transmise.

Conform contractului-tip cu privire la răspunderea materială individuală deplină nr. 3 din 17 martie 2014, încheiat între Biroul Vamal Cahul (succedat de Biroul Vamal Sud), în calitate de angajator și Vadim Croitoru, în calitate de salariat, Vadim Croitoru și-a asumat răspunderea materială individuală deplină pentru neasigurarea integrității valorilor transmise lui de către angajator (f.d.31).

Art. 339 alin. (2) Codul muncii, prevede că, Nomenclatorul funcțiilor și lucrărilor menționate la alin.(1), precum și contractul-tip cu privire la răspunderea materială individuală deplină, se aprobă de Guvern.

Instanța de recurs menționează că, Nomenclatoarele funcțiilor deținute și lucrărilor executate de către salariații, cu care angajatorul poate încheia contracte scrise cu privire la răspunderea materială individuală sau colectivă (de brigadă) deplină, precum și contractele-tip cu privire la răspunderea materială deplină sunt aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 449 din 29 aprilie 2004.

Conform punctului 1 al Hotărârii Guvernului nr. 449 din 29 aprilie 2004, funcțiile deținute de către salariații cu care angajatorul poate încheia contracte scrise cu privire la răspunderea materială individuală deplină pentru neasigurarea integrității valorilor transmise sunt: casierii, controlorii, controlorii-casieri (inclusiv cei superiori), precum și alți salariați care îndeplinesc obligațiile casierilor (controlorilor); conducătorii, adjuncții lor, specialiștii și alți salariați ai instituțiilor bancare, financiare și de creditare care îndeplinesc operațiuni cu bani lichizi, hîrtii de valoare, metale prețioase, monede din metale prețioase și valori valutare; operațiuni de emisie, evidență, păstrare, eliberare și nimicire a cardurilor bancare; funcții de încasare și transportare a banilor și a altor valori (inclusiv șoferii-încasatori), precum și alți salariați care îndeplinesc funcții similare; directorii, șefii, administratorii (inclusiv cei superiori, principali), alți conducători ai unităților și subdiviziunilor

(inclusiv ai sectoarelor, punctelor de recepție, secțiilor, sălilor) din comerț, alimentația publică, de prestare a serviciilor, ai hotelurilor (campingurilor, motelurilor), adjuncții lor, asistenții, vânzătorii, merceologii cu orice specializare (inclusiv cei superiori, principali), precum și alți salariați care îndeplinesc funcții similare; șefii (conducătorii) secțiilor, sectoarelor și altor subdiviziuni de construcție și montaj, șefii de șantiere și maiștrii (inclusiv cei superiori, principali) lucrărilor de construcție și montaj; șefii, alți conducători de depozite, magazii (puncte, secții), lombarduri, camere de păstrare, alte unități și subdiviziuni de păstrare, prelucrare, vânzare (livrare), transportare a valorilor, adjuncții lor; șefii de gospodărie, intendenții clădirilor și altor edificii, magazinerii; asistentele medicale superioare ale unităților de ocrotire a sănătății, agenții de achiziție și/sau aprovizionare, expeditorii responsabili de transportare, șoferii de autoturisme și camionete, de mașini de mare tonaj și autobuze, care efectuează transportarea valorilor și alți salariați care efectuează păstrarea, prelucrarea, vânzarea (livrarea), transportarea valorilor; șefii și alți conducători ai farmaciilor și altor unități, secții, puncte, subdiviziuni farmaceutice, adjuncții lor, farmaciștii de orice calificare, tehnologii; laboranții, metodiștii catedrelor, decanatelor, șefii de sectoare în biblioteci.

Respectiv, instanța de recurs reține că, funcția deținută de către Vadim Croitoru, în calitate de salariat al Biroului Vamal Cahul (succedat de Biroul Vamal Sud), și anume funcția de inspector al Postului vamal Cahul-Oancea (auto), conform ordinului Serviciului Vamal nr. 305-r din 17 martie 2014, ulterior fiind deplasat pentru exercitarea atribuțiilor de serviciu, în cadrul Serviciului echipe mobile Sud, prin ordinul Serviciului Vamal nr. 1262 din 17 iulie 2015, apoi detașat în interes de serviciu, pentru a exercita atribuțiile de serviciu, în cadrul Serviciului echipe mobile Sud, Direcția servicii operative, conform ordinului Serviciului Vamal nr. 2131-p/o din 24 noiembrie 2015, nu este prevăzută în Nomenclatorul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 449 din 29 aprilie 2004, ca funcție pentru care Biroul Vamal Cahul (succedat de Biroul Vamal Sud), în calitate sa de angajator, ar fi putut încheia contract scris cu privire la răspunderea materială individuală deplină, pentru neasigurarea integrității valorilor transmise.

Respectiv, cu referire la aplicabilitatea art. 338 alin. (1) lit. a) Codul muncii, în litigiul dedus judecății, Colegiul relevă că, prima instanță corect a reținut că, Biroul Vamal Cahul (succedat de Biroul Vamal Sud), nu este în drept de a invoca răspunderea materială deplină a lui Vadim Croitoru, în baza contractului-tip cu privire la răspunderea materială individuală deplină nr. 3 din 17 martie 2014, încheiat între Biroul Vamal Cahul (succedat de Biroul Vamal Sud) și Vadim Croitoru.

Or, răspunderea materială deplină a altor categorii de funcții sau lucrări executate, neincluse în Nomenclator, nu poate avea loc în baza baza contractului scris despre răspunderea materială deplină, încheiat între angajator și salariat.

Totodată, conform art. 1398 alin. (1) Cod civil cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Art. 1410 alin. (1) Cod civil, prevede că, persoanele a căror activitate este legată de un izvor de pericol sporit pentru lumea înconjurătoare (exploatarea vehiculelor, a instalațiilor, mecanismelor, folosirea energiei electrice, a substanțelor explozibile, efectuarea lucrărilor de construcții etc.) au obligația să repare prejudiciul cauzat de

izvorul de pericol sporit dacă nu demonstrează că prejudiciul se datorează unei forțe majore (cu excepția cazurilor în care dauna a survenit ca urmare a exploatării navelor aeriene) sau din intenția persoanei vătămate.

Iar, conform art. 1424 alin. (1) Cod civil, acțiunea în reparare a prejudiciului se prescrie în termen de 3 ani începând cu momentul în care persoana vătămată a cunoscut sau trebuia să cunoască existența prejudiciului și persoana obligată să-l repare.

Respectiv, Colegiul relevă că, prima instanță corect nu a aplicat la soluționarea litigiului dedus judecării, art. 1398, 1410 și 1424 Cod civil, invocate de reclamant în acțiune, or aceste prevederi legale reglementează răspunderea delictuală civilă, dar nu răspunderea în raporturile de muncă.

Instanța de recurs reiterează că, răspunderea materială pentru prejudiciul cauzat uneia dintre părți în timpul executării contractului individual de muncă are natura juridică a unei varietăți a răspunderii civile contractuale, cu particularitățile determinate de specificul raporturilor juridice de muncă și nu prezintă o formă a răspunderii delictuale civile.

Ca urmare a celor reținute supra, în sensul art. 6 alin. (1) al CEDO, instanța de recurs ține să menționeze că, instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să prezinte noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se rezume doar la probarea concluziilor unei părți.

Reiterând, motivele de fapt și de drept, expuse mai sus, statuând că, instanța de apel a soluționat eronat litigiul în cauză, iar prima instanță corect a soluționat prezenta cauză civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, concluzionează de a admite recursul declarat de Vadim Croitoru, reprezentat de avocatul Gheorghe Josu, se casează decizia din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Cahul și se menține hotărârea din 28 septembrie 2017 a Judecătorei Cahul, sediul Cantemir, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Biroul Vamal Cahul (succedat în drepturi de Biroul Vamal Sud) împotriva lui Vadim Croitoru cu privire la încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f), art. 445 alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Vadim Croitoru, reprezentat de avocatul Gheorghe Josu.

Se casează decizia din 12 aprilie 2018 a Curții de Apel Cahul și se menține hotărârea din 28 septembrie 2017 a Judecătorei Cahul, sediul Cantemir, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Biroul Vamal Cahul (succedat în

drepturi de Biroul Vamal Sud) împotriva lui Vadim Croitoru cu privire la încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Valeriu Doagă

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh

Nina Vascan